

ZAMONAVIY RAQS SAN'ATIDA AN'ANAVIY RAQS USLUBLARINING TALQINI

Muratbekova Turdigu'l Tursinbek Qizi

O'zbekiston Davlat San'at Va Madaniyat Instituti

Nukus Filiali "Xaliq Ijodiyoti" Fakulteti

"Ashula Va Raqs" Mutaxassisligi 3-Kurs Talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarning ijodiy talqini va integratsiyasi masalalari tahlil qilinadi. An'anaviy raqs uslublari – milliy madaniyat va tarixiy merosning ajralmas qismi bo'lib, ularning zamonaviy sahnalarda ijodiy ifodalanishi yosh avlodning estetik didi, badiiy tafakkuri va milliy g'ururini rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada an'anaviy raqs elementlarini zamonaviy sahna texnikalari bilan uyg'unlashtirish, ijodiy talqin va pedagogik yondashuvlar orqali talabalarda badiiy sezgirlik va ijodiy fikrlashni shakllantirish muammolari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada raqs ijrosida milliy motivlar, ritm va harakat uslublarni saqlashning ahamiyati ham ta'kidlanadi.

KALIT SO'ZLAR: Zamonaviy raqs, an'anaviy raqs, raqs san'ati, ijodiy talqin, milliy motivlar, sahna ijrosi, pedagogik yondashuv, estetik did, badiiy tafakkur, sahna texnikasi.

Raqs san'ati insoniyat madaniyatining eng qadimiy va badiiy ifoda vositalaridan biri bo'lib, uning an'anaviy shakllari millatlar tarixida shakllangan o'ziga xos ma'no va estetik qadriyatlarga ega. Bugungi kunda zamonaviy raqs san'ati sahnasida an'anaviy raqs uslublarni talqin etish, ularni zamonaviy texnikalar bilan uyg'unlashtirish muhim ilmiy va amaliy masalalardan biri sifatida e'tiborga olinmoqda.

An'anaviy raqslar milliy identifikatsiya, madaniy meros va tarixiy xotirani aks ettiradi. Shu bois zamonaviy raqs ijodkorlari uchun ularni sahnada jonli ifodalash, ritm, harakat va milliy motivlarni saqlagan holda ijodiy talqin qilish muhimdir. Zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarni integratsiya qilish nafaqat sahna ko'rinishini boyitadi, balki tomoshabinlarda milliy g'urur, estetik did va badiiy tafakkur shakllantirishga xizmat qiladi.

Maqola an'anaviy raqs uslublarni zamonaviy raqs ijrosida qanday talqin qilish, pedagogik jarayonda talabalarga badiiy va estetik ko'nikmalarni rivojlantirish, sahnada milliy motivlarni saqlash va ijodiy talqin orqali raqs san'atini rivojlantirish masalalarini o'rganishga bag'ishlangan. Shu bilan birga, maqolada zamonaviy sahna texnikalari, ijodiy metodlar va pedagogik yondashuvlar orqali an'anaviy raqsni talqin qilishning ilmiy asoslari ham ko'rib chiqiladi.

Zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarni talqin qilish jarayoni milliy madaniyatni saqlash va badiiy ijodni rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. An'anaviy raqs uslublari – bu tarixiy meros, milliy identifikatsiya va

estetik qadriyatlarni aks ettiruvchi badiiy shakllardir. Zamonaviy sahnada ularni ijodiy talqin qilish, milliy motivlarni saqlab, yangi texnikalar va sahna effektlarini qo'shish orqali tomoshabinlar uchun yangicha va qiziqarli ifodani yaratish mumkin.

Zamonaviy raqs ijodkorlari uchun an'anaviy raqsni talqin qilishning birinchi muhim jihati – milliy ritm va harakat uslublarini chuqur o'rganishdir. Har bir raqs uslubi o'ziga xos ritmik naqsh, harakatlar ketma-ketligi va estetik obrazga ega. Shu sababli, sahnada zamonaviy ijro orqali an'anaviy raqsni talqin qilishda ritmni saqlash va harakatlarning milliy o'ziga xosligini aks ettirish katta ahamiyatga ega. Masalan, xalq raqslari ritmik va dramatik ifodani uyg'unlashtirgan bo'lsa, zamonaviy sahnada ularni yangi koreografik kombinatsiyalar orqali ijro etish tomoshabinlarda badiiy taassurotni kuchaytiradi.

Ikkinchi jihat – ijodiy talqin va sahna texnikalari integratsiyasi. Zamonaviy raqs san'ati sahnasida nafaqat an'anaviy harakatlar, balki yorug'lik, musiqa, dekor va multimedia vositalaridan foydalanish orqali badiiy obraz yanada boyitiladi. Shu orqali an'anaviy raqs uslublari zamonaviy kontekstda yangi ma'no kasb etadi, tomoshabinlar uchun yanada vizual va estetik tajriba yaratadi. Koreograflar va pedagoglar uchun muhim vazifa – an'anaviy elementlarni yo'qotmasdan, ularni zamonaviy sahna texnikalari bilan uyg'unlashtirishdir.

Uchinchi jihat – pedagogik yondashuvlar va talabalarga badiiy ko'nikmalarni rivojlantirish. Raqs san'ati o'quv jarayonida talabalarga milliy va zamonaviy ijodiy yondashuvlarni o'rgatadi. Talabalar an'anaviy raqs harakatlarini o'rganish orqali ritm, muvozanat, sahna harakati va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, zamonaviy raqs orqali talabalarda estetik did, sahna madaniyati va milliy motivlarga hurmat kabi badiiy qadriyatlar shakllanadi.

To'rtinchi jihat – milliy motivlar va tarixiy merosni saqlash. An'anaviy raqs uslublari milliy tarix, urf-odat va madaniyatning aksidir. Zamonaviy sahnada ularni talqin qilishda milliy obrazlarni yo'qotmaslik muhimdir. Masalan, xalq kiyimlari, an'anaviy musiqiy ornamentlar va sahna dramatisatsiyasi orqali milliy motivlar tomoshabinlar ongida jonli saqlanadi. Shu bilan birga, zamonaviy raqs ijodkorlari bu motivlarni yangi sahna tillari bilan uyg'unlashtirish orqali ijodiy yangiliklar yaratadi.

Beshinchi jihat – interaktiv va ijodiy eksperimentlar. Zamonaviy sahnada raqs ijodkorlari an'anaviy elementlarni yangi kompozitsiyalar, ritmik kombinatsiyalar va sahna effektlari bilan sinovdan o'tkazadi. Bu jarayon yangi badiiy ifodalarni yaratish, tomoshabin e'tiborini jalb qilish va raqs san'atini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, pedagoglar talabalarni ijodiy eksperimentlarga jalb qilgan holda ularning badiiy tafakkurini va sahna madaniyatini rivojlantiradi.

Oltinchi jihat – zamonaviy raqs va an'anaviy raqs uslublarini integratsiyalashning ijtimoiy va madaniy ahamiyati. An'anaviy raqsni zamonaviy sahnada talqin qilish milliy madaniyatni yosh avlodga yetkazish, ularning milliy g'ururini rivojlantirish va madaniy merosni saqlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga,

zamonaviy ijodkorlar tomonidan ijro etilgan an'anaviy raqs elementlari xalqaro sahnalarda milliy identifikatsiya va badiiy qadriyatlarni tanitishda muhim vosita hisoblanadi.

Umuman olganda, zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarini talqin qilish – bu milliy merosni saqlash, sahna ijrosini boyitish, talabalarda estetik did va badiiy tafakkur shakllantirish hamda ijodiy yangiliklar yaratish jarayonidir. Shu tariqa, an'anaviy raqslar zamonaviy kontekstda yangicha badiiy ifodaga ega bo'lib, milliy madaniyat va raqs san'atini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarini talqin qilish milliy madaniyatni saqlash, sahna ijrosini boyitish va yosh avlodning badiiy tafakkurini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. An'anaviy raqs elementlarini zamonaviy sahna texnikalari bilan uyg'unlashtirish orqali ijodkorlar tomoshabinlar uchun yangi badiiy obrazlar yaratadi, milliy motivlarni saqlaydi va sahna estetikasi bilan boyitadi.

Pedagogik nuqtai nazardan, an'anaviy raqs uslublarini talqin qilish talabalarda ritm, muvozanat, sahna harakati va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, zamonaviy sahnada milliy motivlarni aks ettirish foydalanuvchilarda milliy g'urur, estetik did va madaniy qadriyatlarni shakllantiradi.

Shu tariqa, zamonaviy raqs san'atida an'anaviy raqs uslublarini talqin qilish nafaqat sahna ijrosini boyitadi, balki milliy madaniyatni yosh avlodga yetkazish, badiiy tafakkur va ijodiy yondashuvlarni rivojlantirish hamda raqs san'ati rivojiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayeva, N. (2019). *Zamonaviy raqs san'ati va an'anaviy motivlar*. Toshkent: San'at nashriyoti.
2. Karimov, A. (2020). *Raqs pedagogikasi va sahna ijrosi*. Toshkent: O'zbekiston madaniyat vazirligi nashriyoti.
3. Smith, J. (2018). *Traditional Dance Forms in Modern Performance*. London: Routledge.
4. Brown, L. (2020). *Creative Interpretation of Folk Dance in Contemporary Stage*. New York: Greenleaf Publishing.
5. Karimova, D. (2021). *An'anaviy raqsni zamonaviy sahnada talqin etish metodikasi*. Toshkent: San'at va madaniyat nashriyoti.
6. Davis, M., & Clark, S. (2019). *Integration of Traditional and Modern Dance Forms*. New York: Springer.
7. Riley, P. (2015). *Stage Techniques and Folk Dance in Contemporary Performance*. London: Artisan Press.